

نحوه بررسی اعتبار همایش های علمی و مقابله با همایش های فاقد اعتبار

شرکت اعضای محترم هیات علمی در همایش های علمی در داخل و خارج از کشور یکی از مهمترین روشهای حفظ نشاط علمی و ارتقای توان پژوهشی آنان از طریق گسترش تعاملات علمی است. با این وجود، متأسفانه در چند سال اخیر، برخی از شرکتها و موسسات، با اهداف صرفاً تجاری اقدام به برگزاری همایش های علمی در حوزه های مختلف مینمایند و این روند که از چندین سال پیش در خارج از کشور آغاز شده بود اخیراً در داخل کشور نیز بشدت در حال افزایش است. بدین ترتیب ضروری است اعضای محترم هیات علمی، پیش از ارسال مقاله و تصمیم به شرکت در یک همایش علمی، از اعتبار همایش و جایگاه موسسه برگزار کننده آن اطمینان حاصل نمایند. معیارهایی که در بررسی اعتبار همایشها می باید مدنظر قرار گیرند شامل موارد زیر می باشند:

- 1- همایش باید حتی المقدور حول یک زمینه تخصصی خاص تشکیل گردد. همایش های تحت عناوین کلی (یک یا چند رشته مهندسی) عمدتاً نشانگر عدم تخصصی بودن آنهاست. بدیهی است کنگره های سالانه ای که توسط انجمن های شناخته شده ملی و یا بین المللی (نظیر همایش مهندسی برق، مهندسی مکانیک، مهندسی شیمی، مهندسی مواد و ...) برگزار می گردند شامل این نکته نمی گردند.
- 2- کمیته علمی همایش باید در زمینه همایش دارای تخصص باشد (برخی موسسات برگزار کننده همایش، فهرست واحدی از تخصصهای مختلف و متنوع به عنوان کمیته علمی معرفی می کنند و از این فهرست برای همه همایش های خود استفاده می کنند).
- 3- برگزار کننده همایش باید یک دانشگاه معتبر و شناخته شده و یک انجمن علمی - تخصصی شناخته شده باشد. بدین ترتیب همایش هایی که توسط موسساتی با اهداف صرفاً انتفاعی برگزار میشوند و یا اینکه تحت عناوین انجمنهای ناشناخته برگزار می شوند فاقد اعتبار می باشند.
- 4- مهمترین نکته در برگزاری همایش، فرآیند داوری مقالات است. فرآیند داوری مقالات همایش باید شفاف بوده و حاکی از داوری مناسبی باشد. مشاهده می شود برخی همایشها تا چند روز قبل از برگزاری همایش، پذیرش مقاله دارند که نشان دهنده این موضوع است که داوری مناسبی در مورد مقالات انجام نمی شود.
- 5- برخی همایشهای خارج از کشور که با عنوان همایش بین المللی برگزار می گردند به نوعی همایش ملی محلی می باشند. یکی از معیارهای تشخیص بین المللی بودن همایش، وجود حداقل یک سوم اعضای کمیته علمی و مقالات ارائه شده در همایش، از کشورهای غیر از کشور میزبان می باشد.

۶- یکی از مهمترین شواهد اعتبار همایش ، سابقه برگزاری آن است بطور مثال همایش هایی که در دوره های متوالی بصورت منظم برگزار می شوند دارای اصالت و اعتبار مناسبی هستند اما همایشهای فاقد اعتبار عمدتاً فاقد چنین سابقه ای می باشند .

۷- از شواهد تخصصی بودن و اعتبار یک همایش، وجود برنامه های جنبی در کنار ارائه مقالات در همایش است، مثل حضور سخنرانان کلیدی شناخته شده و متخصص در زمینه موضوع همایش ، برگزاری نشست ها و نیز کارگاههای آموزشی و نمایشگاههای تخصصی جنب همایش، لازم به ذکر است که همایش های تجاری و نامعتبر معمولاً فاقد اینگونه خدمات بوده و موضوع ارائه سخنرانان کلیدی نیز غالباً کلی و نامرتبط می باشد .

۸- مشاهده می گردد برخی موسسات برگزار کننده همایش های خارج از کشور، اقدام به برگزاری همزمان تعداد زیادی همایش در زمینه های مختلف و در یک محل نموده که نشانگر عملکرد تجاری این گونه موسسات است .

۹- بسیاری از همایش های تجاری داخلی که توسط برخی انجمن های ناشناخته و شرکتهای بعضاً شناخته شده برگزار می گردند اقدام به معرفی اسامی اعضای هیات علمی دانشگاههای معتبر و شناخته شده در صفحه اصلی وب سایت خود نموده تا بدین طریق تلقی حمایت دانشگاه این افراد از همایش مزبور، در ذهن مخاطبان ایجاد شود. همچنین گاهی مواقع حتی محل برگزاری همایش را در یک دانشگاه قرار داده و به گونه ای تبلیغ میکنند که گویی همایش توسط آن دانشگاه برگزار می شود. همینطور تبلیغات زیادی در مورد چاپ مقالات همایش در مجلات ISI یا ISC می کنند ولی عنوان این مجلات را معمولاً مشخص ننموده و غالباً به این وعده هم عمل نمی کنند.

لازم بذکر است که بازار برگزاری همایشهای تجاری در داخل و خارج از کشور سرعت در حال توسعه است و روشهای این موسسات هم در حال تغییر و حرفه ای تر شدن است . لذا لازم است که اعضای محترم هیات علمی دانشگاه دقت کافی در بررسی اعتبار همایش بکار برده و بعنوان یک اصل کلی، از موارد ناشناخته و نامطمئن اجتناب ورزند.

براین اساس، درخواستهای حمایت از شرکت در همایش های بین المللی که از سوی اعضای محترم هیات علمی ارائه میگردد ابتدا می باید در کمیته پژوهشی دانشکده مربوطه مورد بررسی قرار گرفته پس از تأیید اعتبار همایش و ارسال به مدیریت پژوهشی دانشگاه، در کمیته مسافرتها که مرکب از نمایندگان شورای پژوهشی دانشگاه می باشد از جهت اعتبار همایش مورد ارزیابی قرار می گیرد. بدیهی است حمایت از شرکت در همایش و ارائه تسهیلات، منوط به تأیید و تصویب اعتبار همایش مزبور در کمیته پژوهشی دانشکده مربوطه و نیز کمیته مسافرت ها در معاونت پژوهشی و احراز شرایط مبتنی بر آیین نامه های جاری خواهد بود.

از کمیته های پژوهشی دانشکده ها درخواست می گردد دقت لازم در مورد اعتبار همایش براساس مطالب فوق بعمل آورند..